Prima instanță: Judecătoria *****, sediul Centru judecător Balan Tatiana
Dosarul nr. 2r-1119/25 (2-24083531-02-2r-06062025)

D E C I Z I E

24 noiembrie 2025 mun. *****

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența sa:
Președintele completului, judecătorul Valeriu Arhip
Judecătorii Nicolae Ghedrovici și Diana Corlăteanu

soluționând fără citarea părților, recursurile declarate de Consiliul și Primăria mun. ***** și Gargaun Elena, reprezentată de avocatul Gargaun Igor,

împotriva încheierii Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, prin care s-a admis excepția de tardivitate și s-au respins parțial pretențiile ca fiind tardive,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul și Primăria mun. ***** împotriva Elenei Gargaun cu privire la încasarea datoriei pentru locațiunea încăperii, a penalității, rezilierea contractului de locațiune și evacuarea din încăpere,

A C O N S T A T A T :

Circumstanțele cauzei:

La 26 iulie 2024, Consiliul și Primăria mun. ***** s-au adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Gargaun cu privire la încasarea datoriei pentru locațiunea încăperii, a penalității, rezilierea contractului de locațiune și evacuarea din încăpere.

Prin referința depusă la 23 octombrie 2024, în faza de pregătire pentru dezbateri a cauzei, pârâta Gărgăun Elena a invocat excepția de tardivitate parțială a acțiunii în conformitate cu art. 186[1] Cod de procedură civilă, solicitând respingerea acțiunii Consiliului mun. *****, Primarul mun. ***** cu privire la sumele și orice alte pretinse plăți, inclusiv penalități, pretinse pentru anii 2019, 2020, 2021, depuse peste termenul de prescripție extinctivă, ca fiind tardivă, în rest respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d. 39-50)

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, s-a admis excepția de tardivitate invocată de Elena Gargaun. S-au respins pretențiile înaintate de către Consiliul și Primăria mun. ***** împotriva Elenei Gargaun cu privire la încasarea datoriei pentru locațiunea încăperii cu altă destinație decât cea locativă din ***** pentru perioada 5 decembrie 2019 – 26 iulie 2021 în sumă de 23 026,55 de lei și a penalității calculată pentru perioada 5 decembrie 2019- 26 iulie 2021, ca fiind tardive. (f.d. 100-103).

Solicitările recurenților:

La 16 mai 2025, Consiliul și Primăria mun. ***** au declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, solicitând casarea acesteia, soluționarea problemei în fond cu respingerea cererii privind excepția de tardivitate. (f.d. 110-112)

Invocând dezacordul cu încheierea primei instanțe, la 16 mai 2025, Gargăun Elena, reprezentată de avocatul Gargaun Igor a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare. (f.d. 115-118).

Argumentele recurenților:

În argumentarea cererii de recurs, **recurenții Consiliul și Primăria mun. ******* au indicat că nu sunt de acord cu încheierea instanței din 2 mai 2025, o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

Conform art. 263 Cod Civil (redacția veche în vigoare la momentul depunerii acțiunii), dacă termenele de un an și de o lună sunt calculate fără a ține cont de cursul lor neîntrerupt, se consideră că luna are 30 de zile, iar anul – 365 de zile.

De asemenea, conform art. 586 alin. (1) Cod Civil (aceeași redacție), în situația în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu acoperă toate datoriile, plata va stinge datoria indicată de debitor în momentul efectuării plății. În cazul în care debitorul nu face o astfel de precizare, se consideră că se stinge datoria care a ajuns prima la scadență.

A menționat că în temeiul art. 401 alin. (1) lit. a) Cod Civil, cursul prescripției extinctive se întrerupe printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice mod, expres sau tacit, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcut de către cel în folosul căruia curge prescripția.

Totodată, a indicat că actele de recunoaștere tacită includ, de exemplu, executarea parțială a obligației, plata în total sau în parte a dobânzilor sau penalităților, constituirea unei garanții, solicitarea unui termen de plată, declararea compensării și alte manifestări care atestă în mod clar existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția.

A menționat că, raporturile juridice dintre Consiliul și Primarul mun. ***** și Elena Gargaun au început în baza contractului nr. 1/19/021 din 4 iunie 2021.

Consideră că, Elena Gargaun se eschivează de la plata pentru locațiune, prejudiciind astfel bugetul public municipal, or conform art. 401 Cod Civil, cursul prescripției extinctive se întrerupe printr-un act voluntar de executare sau recunoaștere a dreptului, făcut de partea în folosul căreia curge prescripția.

În acest context, consideră că Elena Gargaun are obligația de a-și onora datoriile și de a plăti pentru perioada 5 decembrie 2019 – 28 iulie 2023, perioadă în care a folosit și folosește în continuare încăperile municipale, or, lipsa acestor plăți obligatorii prejudiciază bugetul public municipal.

În motivarea cererii de recurs, **recurenta Gărgăun Elena, reprezentată de avocatul Gargaun Igor** a indicat că, nu este de acord cu încheierea instanței din 2 mai 2025, o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În acest sens, a indicat că, la 23 octombrie 2024, în faza de pregătire pentru dezbateri, subsemnata, Gărgăun Elena, a depus o cerere prin care a invocat excepția de tardivitate parțială a acțiunii în conformitate cu art. 186[1] Cod de procedură civilă, solicitând respingerea acțiunii Consiliului mun. *****, Primarul mun. ***** cu privire la sumele și orice alte pretinse plăți, inclusiv penalități, pretinse pentru anii 2019, 2020, 2021, depuse peste termenul de prescripție extinctivă, ca fiind tardivă, în rest respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d. 39-50)

A notat că, în cererea privind ridicarea excepției de tardivitate a invocat că, cererea de chemare în judecată, în partea în care reclamanții au solicitat încasarea unei sume, pretinse eronat ca fiind chiria pentru anii 2019, 2020, 2021, este depusă peste termenul de prescripție extinctivă, motiv din care instanța de judecată urmează să o respingă ca tardivă.

Subsemnata a atenționat instanța de judecată asupra faptului că, în condițiile în care contractul de locațiune cu nr. 1/19/021 din 4 iunie 2019 stabilește o sumă concretă ca fiind cuantumul chiriei anuale (pct. 4.1 din contract), precum și obligația achitării chiriei anuale cu anticipație, cel târziu la prima zi a anului, (pct. 4.3 din contractul de locațiune, invocat și în cererea de chemare în judecată), dreptul la acțiune a reclamantei pentru fiecare an a apărut începând cu prima zi a anului respectiv.

În așa fel, pentru anul 2020 termenul de prescripție extinctivă a început să curgă din 1 ianuarie 2020, dreptul la acțiune fiind prescris la 1 ianuarie 2023; pentru anul 2021 termenul de prescripție extinctivă începe să curgă din ziua de 1 ianuarie 2021, dreptul la acțiune fiind prescris la 1 ianuarie 2024, același raționament se referă și la pretenția de plată a chiriei pentru anul 2019.

Respectiv, pretențiile cu privire la plata chiriei pentru anii 2019-2021 s-au prescris extinctiv, motiv din care instanța de judecată urmează a respinge acțiunea cu privire la solicitările reclamanților de încasarea a cuantumului chiriei pentru tot anul 2019, 2020, 2021, ca fiind tardivă.

Totodată, a indicat că legea civilă în vigoare, aplicabilă cazului judecat, indică în mod clar că reclamantul poate să-și apere dreptul încălcat, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, doar în interiorul termenului de 3 ani, acel termen de 3 ani începe să curgă de la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său, în cazul dat, dacă e să considerăm că contractul de locațiune impune obligația de plată a chiriei anticipat, pentru întregul an, până la prima zi a anului respectiv, atunci termen de 3 ani începe să curgă de la data când reclamanții au aflat sau trebuiau să afle despre încălcarea dreptului, în așa fel neplata anticipată a cuantumului chiriei anuale până la prima zi a anului respectiv.

În cazul pretențiilor ce se referă la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție extinctivă separată, adică dreptul la acțiune a reclamantului se stinge în mod separat pentru fiecare pretenție cu privire la plată anuală a chiriei în cuantumul indicat la pct. 4.1 din contractul de locațiune cu nr. 1/19/021 din 4 iunie 2019 (niciodată modificat).

În aceste condiții exacte, este evident că, pentru anul 2020 termenul de prescripție extinctivă începe să curgă din 1 ianuarie 2020, considerând pct. 4.3 din contract (plata chiriei anuale cu anticipație, cel târziu până la prima zi a anului, astfel că dreptul la acțiune prin care reclamantul ar putea solicita încasarea chiriei pentru anul 2020 s-a prescris la 1 ianuarie 2023; pentru anul 2021 termenul de prescripție extinctivă începe să curgă din ziua de 1 ianuarie 2021, considerând pct. 4.3 din contract (plata chiriei anuale cu anticipație, cel târziu până la prima zi a anului), iar în aceste condiții dreptul la acțiune prin care reclamantul ar putea solicita încasarea chiriei pentru anul 2021 s-a prescris la 1 ianuarie 2024.

În cazul pretenției de plată a chiriei pentru anul 2019, dreptul la acțiune s-a prescris la 1 ianuarie 2023, în condițiile în care contractul de locațiune obligă la plata chiriei anuale până la prima zi a anului 2020, iar în caz de neachitare s-ar aplica rezilierea contractului, conform art. 3.1.1. din contract.

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, deși prima instanță a admis cererea privind excepția de tardivitatea, aceasta a considerat tardivă pretențiile reclamanților doar până la 26 iulie 2021, fiind considerat ca reper data depunerii cererii de chemare în judecată, data de 26 iulie 2024, dar nu data nașterii dreptului la acțiune.

Consideră că, în această partea încheierea primei instanțe este contrară prevederile legale imperative, or, precum a indicat mai sus, instanța urma să aplice prevederile art. 395 alin. (1), (6) Cod civil și să considere ca reper zilele de la care

a început curgerea termenului în interiorul căruia reclamanții aveau posibilitatea să se adreseze cu acțiune, adică pentru anii 2019 și 2020, începutul curgerii termenul în interiorul cărui reclamanții aveau posibilitate să se adreseze cu acțiune fiind data 1 ianuarie 2020, pentru anul 2021 începutul curgerii termenul în interiorul cărui reclamanții aveau posibilitate să se adreseze cu acțiune fiind data 1 ianuarie 2021, considerând pct. 4.1 din contract ce prevede obligația de plată a chirie cu anticipați, până la prima zi a anilor respectivi.

Termenul de declarare a recursurilor:

În corespundere cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din actele cauzei rezultă că încheierea recurată a fost emisă la 2 mai 2025, iar cererile de recurs de către Consiliul și Primăria mun. ***** precum și Elena Gargaun a fost depuse la 16 mai 2025, în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de recurs:

Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de către participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că, recursurile urmează a fi admise cu remiterea cauzei la rejudecare din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Conform art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În accepțiunea art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile şi deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova şi prezentului cod.

Conform art. 391 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

În acord cu art. 394 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare

altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

Prin prisma art. 395 alin. (1) din Codul civil, **termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune**. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În accepțiunea art. 186[1] alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen. Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor.

Din probatoriul administrat în speță, Colegiul judiciar a constatat că, la **4 iunie 2019**, Consiliul mun. ***** a încheiat cu Gargaun Elena **contractul nr. 1/19/021 de locațiune** a încăperii cu destinație locativă situat în mun. ***** (et. 1). (f.d. 28-29)

Conform pct. 4.1 a contractului de locațiune nr. 1/19/021 din 4 iunie 2019, **cuantumul chiriei anuale** în sumă de 7 861,31 de lei **se stabilește în conformitate cu Legea bugetului de stat nr. 303** din 30 noiembrie 2018 și **deciziei Consiliului mun. ***** nr. 11/55 din 23 decembrie 2014**.

Pct. 4.2 din același contract, enunță că, în contul chiriei pentru perioada 4 iunie 2019-3 septembrie 2019 locatarul a depus 1 981,48 de lei.

Adițional, în temeiul pct. 4.3 din contract **locatarul va achita plata de închiriere trimestrial (anual**) cu anticipație cel târziu **la prima zi a trimestrului, anului. (f.d. 29)**

Conform pct. 4.2 din Acordul adițional, parte la contractul de locațiune nr. 1/19/021 din 4 iunie 2019, în scopul chiriei pentru perioada 1 ianuarie 2020-1 aprilie 2020 locatarul va depune 2 065,70 de lei. (f.d. 14)

Invocând existența datoriei pentru locațiunea încăperii cu altă destinație decât cea locativă din mun. *****, bd. Traian 23/1 lit. A, et. 1, începând cu 5 decembrie 2019, Consiliul și Primăria mun. ***** au expediat în adresa Elenei Gargaun **reclamația nr. 2-04/2-137 din 15 august 2023**, prin care au indicat că cuantumul chiriei bunurilor închiriate în baza deciziilor Consiliului mun. ***** nr. 11/55 din 23 decembrie 2014 nr. 17/7 din 6 octimbrie 2020 (cu modificprile și completările

ulterioare și Legilor bugetului de stat pentru: anul 2019, începînd cu 1 ianuarie 2019 s-a stabilit în sumă de 7 861,31 de lei, anul 2020, începînd cu 1 ianuarie 2020 s-a stabilit în sumă de 8 308,94 de lei, anul 2021, începînd cu 1 ianuarie 2021 s-a stabilit în sumă de 24 926,81 de lei, anul 2022, începînd cu 1 ianuarie 2022 s-a stabilit în sumă de 26 646,50 de lei, anul 2023, începînd cu 1 ianuarie 2023 s-a stabilit în sumă de 30 643,74 de lei, și urma a fi acceptate de locatar. Prin înștiințările expediate în adresa Elenei Gargaun (06-120/04 din 2 ianuarie 2019, nr. 04-120/39 din 14 ianuarie 2020, nr. 04-120/24 din 11 ianuarie 2022 și nr. 2-04/2-3 din 5 ianuarie 2023) Gargaun Elena a fost invitată în incinta Direcției generale economie, comerț și turism pentru a semna acordurile adișional de introducere a unor modificări în contractul de locațiune, vizînd mosficicarea cuantumului chiriei în temeiul Legilor bugetului de stat pentru anii 2019-2023 și deciziilor Consiliului mun. ***** nr. 11/55 din 23 decembrie 2014 nr. 17/7 din 6 octimbrie 2020, iar Gargaun Elena nu s-a prezentat.

Ulterior, Consiliul și Primăria mun. ***** s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Gargaun prin care au solicitat încasarea datoriei pentru locațiunea încăperii, a penalității, rezilierea contractului de locațiune și evacuarea din încăpere.

Prin referința depusă la 23 octombrie 2024, în faza de pregătire pentru dezbateri a cauzei, pârâta Gărgăun Elena a invocat excepția de tardivitate parțială a acțiunii în conformitate cu art. 186[1] Cod de procedură civilă, solicitând respingerea acțiunii Consiliului mun. *****, Primarul mun. ***** cu privire la sumele și orice alte pretinse plăți, inclusiv penalități, pretinse pentru anii 2019, 2020, 2021, depuse peste termenul de prescripție extinctivă, ca fiind tardivă, în rest respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d. 39-50)

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, s-a admis excepția de tardivitate invocată de către Elena Gargaun. S-au respins pretențiile înaintate de către Consiliul și Primăria mun. ***** împotriva Elenei Gargaun cu privire la încasarea datoriei pentru locațiunea încăperii cu altă destinație decât cea locativă din ***** pentru perioada 5 decembrie 2019 – 26 iulie 2021 în sumă de 23 026,55 de lei și a penalității calculată pentru perioada 5 decembrie 2019- 26 iulie 2021, ca fiind tardive. (f.d. 100-103).

Împotriva încheierii Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025 au declarat recurs Consiliul mun. *****, Primăria mun. *****, precum și Elena Gargaun.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond este una prematură.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul reiterează că, într-adevăr, în virtutea prevederii legale de la art. 186[1] alin. (1) Cod de procedură civilă, cererile depuse în

instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate.

În corespundere cu art. 394 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

Conform art. 395 alin. (1) din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Astfel, prescripția extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acțiunea nu a fost înaintată, se stinge dreptul civil, apărut în urma delictului civil, la admiterea acțiunii - dreptul la apărare pe calea acțiunii civile – dreptul la acțiune.

Expirarea prescripției extinctive nu duce la încetarea dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărare pe calea acțiunii civile.

De aici rezultă că, prescripția extinctivă este determinată de termenul pentru apărarea dreptului pe calea acțiunii în justiție (dreptul la admiterea acțiunii) a persoanei, dreptul căreia a fost încălcat.

La caz, reieșind din prevederile normei enunțate, Colegiul judiciar reține că, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, dreptul la acțiune operându-se de la data de când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Colegiul judiciar remarcă faptul că, excepția de tardivitate este, de regulă, un mijloc de apărare utilizat de către pârât în procesul civil.

Totodată, modalitatea de examinare a acestor două mijloace de apărare diferă, or, obiecția material-juridică de prescriere a dreptului la acțiune (sau de tardivitate) nu împiedică analizarea celorlalte obiecții materiale și nici examinarea fondului cauzei, iar admiterea excepției procesuale de tardivitate va duce la respingerea acțiunii, fără ca instanța să mai analizeze celelalte obiecții materiale sau fondul cauzei.

În acest sens, instanța de judecată, odată ce stabilește că, într-adevăr, dreptul la acțiune este prescris, este împiedicată să cerceteze fondul dreptului.

În speță, Colegiul judiciar relevă că, deși prima instanță a constatat ca fiind depuse tardiv capetele de cerere din acțiunea înaintată de Consiliul și Primăria mun. *****, **nu a indicat momentul începerii curgerii termenului de prescripție**, în contextul în care în pct. 4.3 din contractul de locațiune nr. 1/19/021

din 4 iunie 2019, enunță că, **locatarul va achita plata de închiriere trimestrial (anual**) cu anticipație cel târziu **la prima zi a trimestrului, anului. (f.d. 29)**

Astfel spus, Colegiul judiciar subliniază faptul că, instanța de fond nu a specificat momentul de la care a început să curgă termenul de prescripție în privința capetelor de cerere depuse tardiv de către Consiliu și Primăria mun. *****, deși a concluzionat că acestea au fost depuse cu întârziere, precum și nu a constatat dacă au fost sau nu efectuate anumite achitări, și în raport cu acestea să calculeze începutul curgerii termenului.

În același timp, pct. 4.3 din contractul de locațiune nr. 1/19/021 din 4 iunie 2019, statuează că, locatarul trebuie să plătească chiria **trimestrial sau anual cu anticipație, cel târziu în prima zi a perioadei respective**.

Această prevedere dobândește relevanță în contextul analizei termenelor și a începutului prescripției, deoarece stabilirea momentului de la care curge termenul de prescripție depinde, printre altele și de datele stabilite în contract referitoare la efectuarea plăților.

Mai mult, din conținutul **reclamației nr. 2-04/2-137 din 15 august 2023 (f.d. 11-12)**, expediate în adresa Elenei Gargaun, care a fost ulterior restituită de către factorul poștal cu mențiunea ,,nereclamată" (f.d. 7-8) rezultă că, anterior, în adresa Elenei Gargaun au fost expediate și alte înștiințări, și anume, nr. 06-120/04 din 2 ianuarie 2019, nr. 04-120/39 din 14 ianuarie 2020, nr. 04-120/24 din 11 ianuarie 2022 și nr. 2-04/2-3 din 5 ianuarie 2023, care nu se regăsesc la materialele cauzei, ceea ce face imposibilă verificarea precisă a momentului în care sumele datorate au devenit scadente, precum și stabilirea începutului de calcul al termenului de prescripție.

Iar, lipsa indicării precise a momentului de început a termenului de prescripție de către instanța de fond poate afecta validitatea și aplicarea corectă a termenelor de prescripție în cauza respectivă.

În speță, prezintă relevanță și faptul că, folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestuia, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care, este diferită de la caz la caz.

Corespunzător, în cazul în care nu s-a efectuat o analiză detaliată a circumstanțelor în care pretențiile sunt sau nu tardive, ceea ce afectează grav dreptul părților la un proces echitabil, există temei de rejudecare a cauzei, în cadrul căreia se va identifica începutul curgerii termenului de prescripție.

La fel, Colegiul judiciar notează că, orice abordare contrară celei stabilite mai sus ar fi de natură să manifeste un formalism excesiv și să îngrădească justițiabililor, în mod nejustificat, accesul la justiție.

Totodată, în accepțiunea Curții de la Strasbourg, „formalismul excesiv” poate fi contrar obligației statului de a garanta un drept practic și efectiv de acces la un tribunal (*a se vedea Zubac v. Croația, 5 aprilie 2018, §§ 96-97*).

Cu toate acestea, instanța de fond a omis să ofere o analiză minuțioasă a circumstanțelor care denotă tardivitatea parțială a pretențiilor din acțiune, aceasta rezumându-se la indicarea, cu titlu general, a faptului că, la caz sunt prescrise câteva capete de cerere din acțiune.

Pertinentă este și jurisprudență CtEDO, care a subliniat importanța termenelor pentru certitudinea juridică, în contextul dreptului la un proces echitabil.

Colegiul subliniază că, sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Legiuitorul poate stabili anumite condiții privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi. Asemenea condiții se referă, inclusiv la limitele temporale de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile, numite în dreptul civil „termene”. Acestea sunt perioadele de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective civile sunt împuterniciți să-și realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancționată cu pierderea lor.

În context, Colegiul statuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu îşi expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Completul de judecată reamintește că, articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (*Perez v. Franța [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; Loupas v. Grecia, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; Capacchione v.Republica Moldova din 30 noiembrie 2021, § 19*).

De asemenea, conform jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (*Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr.78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 şi cauzele citate în aceasta; Caraman v. Republica Moldova din 16 februarie 2021, § 23*).

Acestea fiind reținute, Colegiul constată că la caz, instanța de fond nu a dat eficiență prevederilor legii în materia procedurii de examinare a excepției de tardivitate și nu a ținut cont de o eventuală îngrădire a dreptului reclamantului de acces liber la justiție, garantat prin prisma principiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova dar și a Convenției cu privire la Drepturile și Libertățile Fundamentale ale Omului.

De altfel, Colegiul, reținând situația în care instrumentul procedural cu privire la admiterea excepției de tardivitate a fost utilizat defectuos, conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii emise de instanța de fond.

Prin urmare, pentru a evita încălcarea dreptului fundamental al părții de acces la justiție, luând în considerație circumstanțele stabilite în speță, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate, de a casa încheierea primei instanțe, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță și în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 423-424, 427 lit. b) și 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se admite recursurile declarate de Consiliul și Primăria mun. ***** și Gargaun Elena, reprezentată de avocatul Gargaun Igor.

Se casează încheierea Judecătoriei *****, sediul Centru din 2 mai 2025, cu restituirea cauzei **spre rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată**.

Președintele completului, judecătorul Valeriu Arhip

Judecătorii Nicolae Ghedrovici

Diana Corlăteanu